

IMPLICAREA TINERILOR ÎN ACTIVITĂȚILE DE CERCETARE ȘI INOVARE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Autor: **Iatchevici Vadim**

Universitatea Tehnică a Moldovei, AITT

Rezumat: Implicarea tinerilor în procesele vitale pentru cariera și economie este un deziderat incontestabil. Tinerii de azi vor avea job-uri despre care astăzi nu se cunoaște nimic. Implicarea lor în procese de inovare, transfer tehnologic, cercetare le trezește curiozitate și interesul, fapt extrem de important pentru dezvoltarea tuturor domeniilor, dar mai ales a celui tehnico-tehnologic.

Cuvinte cheie: Tineri, elev, concurs, inovator, proiect internațional

În ultimii ani se observă o implicare sporită a tinerilor în dezvoltarea ideilor de afaceri inovaționale. Din totalul salariaților implicați în proiecte de inovare și transfer tehnologic, aprox. 40% le constituie tinerii cu vârsta cuprinsă între 18 și 35 de ani. Numărul solicitărilor de obținere a statutului de rezident a incubatoarelor de inovare cu scopul de a beneficia de instruire și consultare în lansarea afacerilor se află în continuă creștere, ponderea cea mai mare a solicitărilor venind din partea tinerilor. În RM sunt create 3 Parcuri științifico-tehnologice (Academica, Inagro, Micronanoteh) și 7 incubatoare de inovare (Inovatorul, Politehnica, Inventica-USM, InnoCenter, Innovative Antreprenur, Media-Garaj). În cadrul acestor entități de infrastructură inovațională își desfășoară activitatea astfel de rezidenți ca: uzina "Topaz" S.A., "Moldagrotehnica" S.A. și alții.

Uzina "Topaz" S.A. are aprox. 240 de angajați, vârsta medie a căror este 47 de ani. Din acest număr de angajați 33% fac tinerii specialiști cu vârsta de până la 35 de ani. Ultimii 4 ani uzina "Topaz" S.A. participă activ la concursurile proiectelor de inovare și transfer tehnologic organizate anual de Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic a Academiei de Științe a Moldovei (AITT). Până în prezent în proiectele de inovare și transfer tehnologic realizate de uzina "Topaz" S.A. au participat anual cca 20 de tineri specialiști.

Există deja un număr substanțial de studenți din cadrul universităților din RM, care activează în cadrul incubatoarelor de inovare create în universități, participând activ la evenimentele organizate în cadrul acestora, dezvoltând idei în comun, dar și aplicând proiecte în vederea obținerii finanțării externe.

În cadrul proiectului internațional "Technology Transfer Network (TecTNet)" finanțat de UE în cadrul Programului Tempus în perioada 2013-2016, au fost create 4 oficii de transfer tehnologic în instituțiile de învățământ superior: Universitatea de Stat din Moldova (USM), Universitatea Tehnică a Moldovei (UTM), Universitatea Agrară de Stat din Moldova (UASM), Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți (USARB). Aceste oficii sunt gestionate de tinerii manageri și sunt orientate spre informarea studenților despre activitățile de inovare și transfer tehnologic.

Un alt proiect inovațional realizat cu succes în colaborare între Universitatea Tehnică din Kiev „Igori Sirotski” și Institutul de Energetică a Academiei de Științe a Moldovei este „Elaborarea instalației de sudare cu arc electric cu impact redus asupra sistemului energetic” în care au fost implicați în schimbul de experiență tineri din ambele părți.

„Elaborarea și analiza metodelor de bază și implementarea acestora cu scopul de a eficientiza politica de protecție a mediului ambient” este un alt proiect realizat în colaborare cu reprezentanții științifici din domeniu respectiv, cu un număr impunător de tineri implicați din diverse țări: Armenia, Azerbaidjan, Ucraina, Kazahstan, Rusia, Republica Moldova ș.a.

Totodată, în vederea încurajării și familiarizării tinerilor cu principiile inovării și transferului de tehnologie, anual este organizat concursul "Topul Inovațiilor" și concursul "Cel mai bun elev inovator Genius", ultimul fiind desfășurat în ediția a IX-a în anul 2016 și a înrolat în competiție 118 de concurenți de pe întreg teritoriul RM, care au expus 116 de lucrări din diverse domenii, inclusiv: tehnologii informaționale, agricultură, sănătate, mecanică, energie regenerabilă, robotica, creativitate etc.

Pe locul I la Concursul „Cel mai bun elev inovator Genius”, ediția a IX-a s-au plasat Dmitrii Guzun, Nicolae Muntean, Liceul Teoretic "Constantin Stere" și Colegiul Tehnic Agricol, cu lucrarea "Utilizarea surselor de energie regenerabilă- farfuria Stirling".

Locul II le-a revenit concurenților:

- Dan Butmalai, Liceul Academiei de Științe, clasa a a XI- a, cu lucrarea "Mașină de dezamorsare a minelor v2.0";
- Ilei Albot, Anastasia Vutcariov, Liceul Teoretic cu profil real "Mihai Marinciuc" mun. Chișinău,

lucrarea ”Utilizarea deșeurilor de producere în timpul creșterii ciupercilor”.

Locul III a fost împărțit de trei candidați:

- Denis Zubic, Gimnaziul ”Grigore Vieru”, satul Sarata Veche, rml Făletii, lucrarea ”Securitatea bancnotei. Accesibilitate pentru persoanele oarbe”;
- Denis Guja, Colegiul Politehnic Chișinău, lucrarea ”Generator de energie”;
- Briciaru Lucian, clasa a X-a, Liceul Academiei de Științe a Moldovei, lucrarea ”Smart BOX”.

Premiul pentru cel mai activ raion a acordat **raionului Soroca**, reprezentat de 3 instituții educaționale: Colegiul Tehnic Agricol, Liceul Teoretic Constantin Stere și Gimnaziul Gr. Vieru s.Vasilcău.

Premiul Pentru Cel mai activ liceu a fost obținut de Liceul Teoretic ”Universul”, municipiul Chișinău care a prezentat în cadrul concursului 27 lucrări.

Câștigătorii concursului au primit cadouri de preț, premii bănești și diplome de participare.

În perspectivă va fi organizat concursul ”Cel mai bun business plan inovațional”, conceptual fiind elaborat de AITT și este orientat spre largirea spectrului de posibilități de implicare a tinerilor în activități inovaționale.

Bibliografie

1. <http://aitt.md/ro/>, 01.03.2017
2. <http://www.tectnet.unisannio.it/>, 01.03.2017